

"...

II- İTİRAZ GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"İptali İstenilen Kanun Hükmünün Anayasa'ya Aykırılığının Değerlendirilmesi:

Anayasa'nın 2. maddesinde, "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir." hükmü, 10. maddesinde, "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. (Ek fıkra: 07/05/2004 - 5170 S.K./I.mad) Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. (Ek cümle: 07/05/2010-5982 S.K./I. md.) Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz. (Ek fıkra: 07/05/2010-5982 S.K./I. md.) Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar." hükmü ve 13. maddesinde ise "Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve laik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz." hükümleri yer almıştır.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuk güvenliğini sağlayan, bütün etkinliklerinde hukuka ve Anayasa'ya uyan, işlem ve eylemleri bağımsız yargı denetimine bağlı olan devlettir. Kanunların kamu yararının sağlanması amacına yönelik olması, genel, objektif, adil kurallar içermesi ve hakkaniyet ölçütlerini gözetmesi hukuk devleti olmanın gereğidir. Bu nedenle, kanun koyucunun hukuki düzenlemelerde kendisine tanınan takdir yetkisini anayasal sınırlar içinde adalet, hakkaniyet ve kamu yararı ölçütlerini göz önünde tutarak kullanması gerekir.

Anayasa'nın 10. maddesinde yer alan eşitlik ilkesi hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin ihlali yasaklanmıştır. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Kimi kişilerin haklı, makul ve anlaşılabilir bir neden bulunması koşulu ile değişik kurallara bağlı tutulmaları eşitlik ilkesine aykırılık oluşturmaz. Anayasa Mahkemesinin birçok kararında da vurgulandığı gibi, aynı hukuki durumda bulunanlardan bazıları için farklı kurallar konulmasını haklı gösterecek nedenlerin bulunması ve bunların anlaşılabilir, amaçla ilgili, makul ve adil olmaları gerekir. Bunun yanında yasa koyucunun aynı konuda yapmış olduğu düzenlemelerin de birbiri ile çelişmemesi gerekir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devletinin önemli ilkelerinden birisi de ölçülülük ilkesidir. Buna göre, cezaların tahsili için vadesinde ödenmeyen faiz oranının belirlenirken hakkaniyete uygun, dengeli ve ölçülü bir şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

Kanun koyucu, faiz oranını düzenlerken hukuk devleti ilkesinin bir gereği ve ceza hukukunun temel prensiplerinden olan ölçülülük ilkesiyle bağlıdır. Bu ilke ise "elverişlilik", "gereklilik" ve "orantılılık" olmak üzere üç alt ilkeden oluşmaktadır. "Elverişlilik", başvuru olan önlemin ulaşmak istenen amaç için elverişli olmasını, "gereklilik" başvuru olan önlemin ulaşmak istenen amaç bakımından gerekli olmasını ve "orantılılık" ise başvuru olan önlem ve ulaşmak istenen amaç arasında olması gereken ölçüyü ifade etmektedir. Ölçülülük ilkesiyle devlet, cezalandırmanın sağladığı kamu yararı ile bireyin hak ve özgürlükleri arasında adil bir dengeyi sağlamakla yükümlüdür. İtiraz konusu kuralın 2918 sayılı Kanun kapsamında işlenen kabahatlere ilişkin cezanın zamanında ödenmemesi üzerine ayrı bir faiz oranı üzerinden idari para cezasının tahsili amacıyla getirildiği anlaşılmakta ise de zaten idari para cezalarının 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil olunacağı ilgili Kanunlarına hüküm altına alındığı, 2918 sayılı Kanun'un 115. maddesinde de böyle bir düzenleme var iken ve faiz oranı olarak yasal faizin tahsil aşamasında tahsil edilebileceği açık iken, aylık %5 faiz oranı belirlenmesine gerek olmadığı ve söz konusu oranın yasal faizin çok üzerinde aylık %5 olarak belirlenmesi yıllık %60 gibi bir orana tekabül ettiği göz önüne alındığında vadesinde ödenmediğinden dolayı yapılan yaptırım ile orantılı olmadığı, dolayısıyla hukuk devleti içerisinde yer bulan ölçülülük ilkesine aykırı olduğu düşünülmektedir.

Ayrıca, 2918 sayılı Kanun kapsamında kalan idari para cezaları ile diğer kanunlarda verilen idari para cezalarının tahsilinde zamanında ödenmemesi üzerine hesaplanacak gecikme faizinin farklı olması ve diğer taraftan özel Kanunlarda ve günlük hayatta uygulanan faiz oranının bu oranın çok daha altında olması, para cezasının vadesinde ödenmemesi durumunda yıllık %60 oranında bir faiz borcu altına girilmesinin enflasyon oranının yaklaşık %8 olduğu ülkemizde para cezasının ödenmesi için yapılan yaptırımın orantılı olmadığı düşünülmektedir.

Olayda, davacının 2918 sayılı Kanun hükümlerine aykırı davrandığı için idari para cezası ile cezalandırıldığı ve vadesinde ödemediği için de ödediği tarih ile vadesi arasındaki dönem için aylık %5 faiz oranı üzerinden asıl cezanın 2 katını geçmemek üzere faiz hesaplandığı görülmektedir. Aylık %5 üzerinden bu oran yıllık %60 oranına tekabül etmektedir. Diğer idari para cezalarında vadesinde ödenmeyen cezanın tahsilinde uygulanan yasal faizin yıllık %9 olduğu düşünüldüğünde, aylık %5 faiz oranı düzenlenmesi, Anayasanın 10. maddesine aykırıdır ve iptali gerekir. Kaldı ki, aynı maddenin devamında 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre cezanın tahsil edileceği hüküm altına alındığı için ayrıca farklı bir faiz oranı öngörülmesi eşitlik ilkesine de aykırıdır.

Diğer taraftan, faiz oranının %5 olarak uygulanması verilen cezanın tekrar cezalandırılması mahiyetine bürünmüştür. Zaten işlenen fiilden dolayı verilmiş bir ceza var iken, bu cezanın tahsilinde eğer ceza vadesinde ödenmemiş ise, yasal faizden çok daha fazla bir faiz oranı öngörülmektedir. Bu durumda, yasal faizin üzerindeki faizin ikinci kez cezalandırılma mahiyetinde olduğu açıktır. Eğer ki yasama organı burada kendi takdirinde 2918 sayılı Kanun kapsamında verilen para cezalarının zamanında ödenmesi için böyle bir oranı belirlemiş ise; o zaman bu oranın da ölçülülük ilkesine uygun olmalı daha açık bir anlatımla ceza (yasal faizden daha fazla bir oranda faiz oranı belirlenmesi) ile orantılı olması gerektiğinden bu düzenlemenin Anayasa'nın yukarıda belirtilen maddelerine aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.

Örneğin, 1.000 TL değerinde bir ceza 1 yıl içinde ödenmezse yaklaşık cezanın 0.6 katı oranında faiz ile karşılaşmakta ve toplamda, 1 yıl sonra 1.600 TL ödeme yapmak zorundadır. Bu hüküm olmamış olsa idi, yasal faiz oranı üzerinden hesaplanacak faiz tutarı çok daha az olacaktı. (90 TL) böylece kanun koyucu hem para cezalarının tahsil aşamasında farklı bir gecikme faizi öngörmüş hem de bu oranı ölçülülük ilkesine aykırı olarak çok yüksek oranda belirlemiştir.

Öte yandan, ilgilinin haberi olmadan araçların plakasına yazılan trafik para cezalarının tebliğinde sorunlar ortaya çıkmakta ve trafik dairesince ilan tebligat yapılarak, cezanın tahsili için vergi dairelerine gönderilmektedir. Burada, cezaların tahsilinde zamanaşımı dışında bir düzenleyici süre öngörülmediği için tebligatlar çok uzun sürmekte ve bu da ilgilinin hiç haberi olmadığı bir cezanın 3 katını ödemek zorunda kalmasına sebebiyet vermektedir. Dolayısıyla bu sonuçların doğmasına yol açan itiraza konu yasa kuralının Anayasa'ya aykırı olduğu savını güçlendirmektedir.

Dolayısıyla söz konusu 2918 sayılı Kanun'un 115. maddesinde geçen "... %5..." ibaresinin Anayasanın 2., 10. ve 13. maddelerine aykırı olduğu kanısına varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle ve bir davaya bakmakta olan mahkemenin, o dava sebebiyle uygulanacak yasa kuralının Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına götüren görüşünü açıklayan kararı ile Anayasa Mahkemesine başvurulması gerektiğini düzenleyen 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesinin 1. fıkrası gereğince, yukarıda açıklanan gerekçelerle; 2918 sayılı Kanun'un 115. maddesinde geçen "... %5..." ibaresinin, Anayasa'nın 2., 10. ve 13. maddelerine aykırı olduğu kanısına ulaşılması nedeniyle Anayasa Mahkemesine başvurulmasına; dosyada bulunan belgelerin onaylı bir örneğinin Anayasa Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmesine, 10.12.2013 tarihinde karar verildi."